

Abstract

The aim of this study was to investigate the effective effect of marital commitment based on differentiation and forgiveness mediated by marital intimacy with an experimental model. In terms of purpose, this research is part of applied research and in terms of implementation, based on communication model and construction equations, is part of descriptive-correlation research and on the other hand, based on model effectiveness, is part of semi-experimental research of pre-test and post-test design. A sample of 442 people were selected from among all married education staff in Sanandaj's 1st and 2nd districts. The results showed that forgiveness, differentiation and intimacy have a direct effect on marital commitment. Also, forgiveness and differentiation through intimacy have an indirect effect on marital commitment. The research findings indicate that the conceptual model of marital commitment based on differentiation and forgiveness mediated by marital intimacy with the experimental model. The results of analysis of covariance also showed that the program based on the model increases the quality of marital life. The program based on this model can be used in family counseling centers.

Keywords: Marriage, Commitment, Differentiation, Forgiveness, Mediation.

بررسی اثر بخشی مدل علی تعهد زناشویی بر کیفیت روابط زناشوییسنبل مقیمی^۱امید مرادی^۲اسرین سیدالشهدایی^۳حمزه احمدیان^۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۳/۱۸

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۵/۱۷

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی اثربخشب تعهد زناشویی بر اساس تمایز یافتگی و بخشودگی با میانجیگری صمیمیت زناشویی با مدل تجربی انجام گرفت. این پژوهش از لحاظ هدف، جزء تحقیقات کاربردی و از نظر اجرا براساس مدل ارتباطی و معادلات ساختاری، جزء تحقیقات توصیفی-همبستگی و از طرفی براساس اثر بخشی مدل، جزء تحقیقات نیمه آزمایشی انتخاب شدند. نتایج پژوهش نشان داد که بخشش، تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی اثر مستقیم دارند. بخشش و تمایز یافتگی با واسطه صمیمیت بر تعهد زناشویی، اثر غیر مستقیم داشته است. نتایج تحقیق بیانگر برآزش مدل مفهومی تعهد زناشویی بر اساس تمایز یافتگی و بخشش با واسطه گری صمیمیت زناشویی با مدل تجربی دارد. و تحلیل کواریانس بیان دارد که برنامه مبتنی بر مدل کیفیت زندگی زناشویی را افزایش می دهد. برنامه مبتنی بر این مدل می تواند در مراکز مشاوره خانواده مورد استفاده قرار گیرد. کلیدواژه: زناشویی، تعهد، تمایز یافتگی، بخشودگی، میانجیگری.

^۱ دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

^۲ گروه مشاوره، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران (نویسنده مسئول).

^۳ گروه روانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی کردستان، سنندج، ایران.

^۴ گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران.

در طول تاریخ مجموعه ای از اصول و قواعد را در آموزه های دینی و اجتماعی به خود اختصاص داده است. با بررسی و مرور ادبیات مربوط به زندگی زناشویی آنچه که به عنوان عناصر اصلی یک ازدواج موفق شناخته شده است (شروود، ۱، ۲۰۰۸). از جمله عواملی که بر استحکام و تعهد زندگی زناشویی موثر واقع می شود می توان بخشودگی و تمایز یافتگی اشاره کرد (کارمانز و همکاران، ۲، ۲۰۰۳ و هیل، هاستی و مور، ۳، ۲۰۱۱). از میان عوامل دیگر مرتبط با تعهد زناشویی می توان به صمیمت و کیفیت روابط زناشویی تاکید کرد (کلمنت و اسونسون، ۴، ۲۰۰۰).

مبانی نظری

نگرش افراد به ازدواج نقش تعیین کننده ای بر احتمال ازدواج، زمان وقوع آن و میزان دوام رابطه دارد. این نگرش ها می توانند مثبت یا منفی باشد (امیدوار، ۱۳۸۶). در قرن حاضر تغییر در ارزش های فرهنگی و اجتماعی باعث تغییر نگرش های فردی به ازدواج شده است، در نگاه زوجین امروزی ازدواج دیگر مثل گذشته یک نهاد مقدس که باید به صورت بلندمدت به آن وفادار ماند نیست و جای خود را به یک رابطه داده که در صورت عدم تحقق نیازها و انتظارات شخصی به راحتی آن را منفصل می کنند (رینولد و منسفیلد، ۵، ۱۹۹۹؛ به نقل از حاتمی، ۱۳۸۹). این شاخص و تعهد زناشویی علت و معلول هم هستند، تداوم زندگی زناشویی نیازمند نگرش های مثبت زن و شوهر نسبت بهم است، زوجین اگر به یکدیگر وفادار باشند و بین آنان عشق حکمفرما باشد و نسبت به هم پذیرا باشند تا پایان عمر علی رغم مشکلاتی که بروز می کنند، جذابیت خود را برای همدیگر حفظ خواهند کرد (شاه سیاه، ۱۳۸۷ حاصل عواملی مثل سازگاری زناشویی و احساس تعهد زوجین نسبت به یکدیگر است و هم به عنوان یک پیش بینی کننده مهم تداوم و ثبات زناشویی نیز در نظر گرفته دارد (آماتو، ۲۰۰۸؛ اندروف و گیمیر، ۲۰۱۳). رویکرد غنی سازی مبتنی بر امیدواری جزو رویکردهای روانی-آموزشی قرار می گیرد، برنامه های غنی سازی از سابقه و عمر چندان طولانی برخوردار نیستند اما به تدریج در حال کسب جایگاه خود در حوزه خانواده و زوج درمانی هستند، رویکردهای غنی سازی ارتباط برنامه هایی هستند که بر پیشگیری بیشتر از درمان تاکید دارند و با تمرکز بر وضعیت موجود، باعث ایجاد تغییر در رفتارها و الگوهای رفتاری مخرب و معیوب شکل گرفته بین زوجین می شود (جورنی، استولاک و جورنی ۷۱-۱۹۷۰؛ جورنی و استولاک ۷۲-۱۹۷۱؛ به نقل از گینزبرگ، ۲۰۰۶). بررسی پیشینه پژوهش های حیطه روابط زناشویی نشان می دهد که دو جهت گیری عمده برای مفهوم سازی و کاربرد عملی کیفیت زناشویی وجود دارد. در برخی موارد با کیفیت زناشویی به طور واضح به عنوان مفهومی که از دو جزء تشکیل شده، برخوردار شده است. یعنی کیفیت زناشویی، هم سازگاری زناشویی و هم

1. Shervod

2. Karremans & et al

3. Hill., Hasty., & Moore

4. Clements R, Swenson CH.

۵ – Reynold & Mansfield

شادمانی زناشویی را دربر می گیرد. در این صورت سطح بالای کیفیت نشان دهنده ی وجود ویژگی های عینی رابطه (بین همسران) همچون همراهی، ارتباط خوب و عدم تضاد است که مشخصه رابطه سازگارانده اند. همچنین میزان رضایتمندی از رابطه و همسر را نیز در بر می گیرد. سازه کیفیت زناشویی این سازگاری و رضایتمندی را در یک مفهوم وسیعتر و جامع داشته است (لوی و کتز، ۲۰۰۲).

تحقیقات گذشته

زارع و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان پیش بینی تعهد زناشویی بر اساس بنیادین روانشناختی و صمیمیت با واسطه گری تمایز یافتگی که بر روی ۲۴۸ زن و ۱۵۵ مرد متاهل انجام گرفت، به این نتیجه دست یافتند که بین صمیمیت و تعهد زناشویی تاثیر معنادار وجود دارد. تریوه و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان الگوی ساختاری تعهد زناشویی بر اساس باورهای ارتباطی زناشویی، درگیری عاطفی و انتقاد در خانواده: نقش میانجی گری صمیمیت زناشویی به این نتیجه دست رسیدند که صمیمیت زناشویی با درگیری عاطفی، با انتقاد های دریافتی و باورهای ارتباطی، و نیز صمیمیت زناشویی و تعهد زناشویی رابطه مستقیم دارند و باورهای ارتباطی، درگیری عاطفی و انتقاد در خانواده و صمیمیت زناشویی می تواند ۴۸ درصد واریانس تعهد زناشویی را پیش بینی کنند. مارتینیو رودریگز-گونزالس (۲۰۱۹) در پژوهشی با عنوان تمایز خود، سازگاری زوجین و چرخه زندگی خانوادگی که بر روی ۵۰۶ نفر اسپانیایی اجرا شد نتایج نشان داد می دهد این افرادی تواند سازگاری بهتری در میانسالی داشته باشند. ویت تانگ و ژانگ (۲۰۱۸) در تحقیقی با عنوان بخشش، کیفیت زناشویی و ثبات زناشویی در سالهای اولیه ازدواج چینی با میانجی گری متقابل بازیگر و شریک زندگی نتایج حاکی از تأثیرات مستقیم بخشش تصمیم گیری و بخشش عاطفی بر سطح همزمان ثبات زناشویی برای شوهران و تأثیرات غیرمستقیم بخشش عاطفی بر سطح همزمان و طولی ثبات زناشویی از طریق کیفیت زناشویی برای زن و شوهر را نشان داد. همچنین تأثیر غیرمستقیم بخشش عاطفی همسران بر سطح همزمانی و طولی ثبات زناشویی همسران از طریق کیفیت زناشویی همسرانشان وجود داشت. بنابراین، گذشت عاطفی، به جای بخشش تصمیمی، از طریق کیفیت ازدواج به سطوح طولی ثبات زناشویی کمک می کند. انجلا دیرکس (۲۰۱۷) در پژوهشی با عنوان تمایز - متعادل سازی نیاز به همبستگی و جدایی نتایج پژوهش حاکی از آن استافزایش سطح تمایز باعث ایجاد تغییرات درون روانشناختی و همچنین تغییرات بین فردی می شود. شریک در خود و همچنین با همسر خود احساس بهتری دارند. با ظرفیت جدا کردن خود از شریک ظرفیت بیشتری برای داشتن یک رابطه بالغ حاصل می شود. بریت وایت، میتچل، سلبی و فینچام (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان اثربخشی بخشودگی در تعارضات زناشویی خود نشان داده اند که بخشش به حل تعارض های زناشویی کمک می کند.

روش تحقیق

پژوهش حاضر در مرحله اول همبستگی از نوع تحلیل معادلات ساختاری و در مرحله دوم نیمه آزمایشی می باشد. در مدل همبستگی متغیرهای پیش بین در این پژوهش بخشش صمیمیت زناشویی می باشد. جامعه آماری شامل کارکنان آموزش و پرورش سنندج در ناحیه یک و دو هستند که در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ مشغول به کار بودند. حجم نمونه در مرحله اول با در نظر گرفتن حجم جامعه که آمار آن از آموزش و پرورش استخراج شد محاسبه و ۴۴۲ آزمودنی به صورت در دسترس انتخاب شدند و در مرحله دوم از میان شرکت کننده گانی که در پرسشنامه کیفیت زناشویی نمره پایینی با ۳۰ نفر به دست آورده ایم. روش گردآوری داده ها در ابتدا برای اجرای پرسشنامه های پژوهش از آموزش و پرورش مجوز دریافت شد. پس از تحلیل داده های پژوهش، مدل مفهومی پژوهش آزمون و بر اساس مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم معنی دار برنامه مداخله تدوین شد. و بعد از بررسی پیش فرض های آمار پارامتریک شامل توزیع طبیعی و خطی بودن رابطه متغیرهای پژوهش از آزمون های استنباطی شامل همبستگی و تحلیل معادلات ساختاری استفاده شد. همچنین در رابطه با تعیین اثربخشی الگوی تعهد زناشویی بر تعارضات زناشویی تحلیل کواریانس به کار گرفته شد.

یافته های تحقیق

جدول (۱) ضرایب همبستگی پیرسون

ماتریس همبستگی

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱
۱- تعها زناشویی											
۲- صمیمیت	۰/۳۶*										
۳- واکنش پذیری	۰/۱۵**	۰/۰۴									
۴- جایگا من	۰/۱۱**	۰/۰۷	۰/۱۹*								
۵- گسشر عاطفی	۰/۰۳	۰/۰۱	۰/۵۳*	۰/۰۲							
۶- آمیختگی	۰/۰۵	۰/۰۶	۰/۴۳*	۰/۰۲	۰/۶۸*						
۷- واقع بینی	۰/۱۴**	۰/۴۴**	۰/۱۹*	۰/۱۰**	۰/۱۴*	۰/۱۱**					
۸- تصدیق	۰/۳۹*	۰/۵۷*	۰/۰۵	۰/۰۵	۰/۰۷	۰/۱۱**	۰/۵۹*				
۹- جبران	۰/۲۹*	۰/۴۰*	۰/۱۴*	۰/۱۴*	۰/۱۹*	۰/۱۶*	۰/۴۹*	۰/۵۶*			
۱۰- دلجویی	۰/۳۹*	۰/۴۶*	۰/۱۳*	۰/۱۶*	۰/۱۵*	۰/۱۴*	۰/۴۵*	۰/۶۵*	۰/۶۳*		

*P< 0/01**P< 0/05

در چنین مواردی داده ها بر مبنای لگاریتم ۱۰ تبذیل می شوند. اما چون با تبذیل داده ها بر مبنای لگاریتم ۱۰ این خطی کاهش پیدا نکرد، داده ها به همین صورت وارد تحلیل شدند. همچنین برای بررسی هم خطی چندگانه از آماره های تحمل و عامل تورم واریانس استفاده شد. مقادیر تحمل در دامنه ۰ تا ۱ قرار دارند. در صورتی که مقدار تحمل برای یک متغیر خاص ۰/۰۱ یا کمتر باشد حاکی از هم خطی چندگانه است. در مورد عامل تورم واریانس مقادیر بزرگتر از ۱۰ حاکی از هم خطی چندگانه است.

اندازه های مربوط به کجی و کشیدگی

متغیر	فراوانی	جولگی		کشیدگی	
		آماره	خطای استاندارد	آماره	خطای استاندارد
تعهد زناشویی	۴۴۲	۰/۲۴۸	۰/۱۱۶	۰/۵۴۲	۰/۲۳۲
صمیمیت	۴۴۲	-۰/۱۳۹	۰/۱۱۶	۱/۲۲۴	۰/۲۳۲
واکنش پذیری	۴۴۲	-۰/۱۵۴	۰/۱۱۶	-۰/۳۴۱	۰/۲۳۲
موقعیت	۴۴۲	۰/۱۲۱	۰/۱۱۶	۰/۰۹۸	۰/۲۳۲
گسلش	۴۴۲	-۰/۲۷۰	۰/۱۱۶	۰/۰۷۲	۰/۲۳۲
آمیختگی	۴۴۲	-۰/۳۹۶	۰/۱۱۶	-۰/۱۳۲	۰/۲۳۲
واقع بینی	۴۴۲	-۰/۲۶۹	۰/۱۱۶	۰/۰۵۷	۰/۲۳۲
تصدیق	۴۴۲	-۰/۲۵۷	۰/۱۱۶	۰/۰۷۹	۰/۲۳۲
جبران	۴۴۲	-۰/۲۶۲	۰/۱۱۶	-۰/۱۷۶	۰/۲۳۲
دلجویی	۴۴۲	-۰/۳۴۵	۰/۱۱۶	-۰/۲۸۷	۰/۲۳۲
سبکبالی	۴۴۲	-۰/۳۲۰	۰/۱۱۶	۰/۳۵۷	۰/۲۳۲

آماره های تحمل و عامل تورم واریانس برای هیچ کدام از متغیرهای مستقل و واسطه ای هم خطی چندگانه قرار ندارد.

بررسی هم خطی چندگانه با آماره تحمل و عامل تورم واریانس

واکنش	موقعیت	گسلش	آمیختگی	واقی تصدیق	جبران	دلجویی	سبکبالی	صمیمیت
بینی								

آمار	۰/۶۵	۰/۸۹	۰/۴۵	۰/۵۰	۰/۵۸	۰/۳۹	۰/۵۱	۰/۴۳	۰/۵۱	۰/۶۱
تحمل										
تور	۱/۵۴	۱/۱۲	۲/۲۳	۱/۹۹	۱/۷۲	۲/۵۴	۱/۹۵	۲/۳۲	۱/۹۷	۱/۶۳
واریانس										

ضرایب استاندارد و غیر استاندارد تاثیر متغیرهای مستقل (تمایز یافتگی و بخشش) و متغیر واسطه ای (صمیمیت) بر متغیر وابسته (تعهد زناشویی) در جدول (۴) آمده است.

ضرایب و غیر استاندارد مسیرهای مستقیم مدل با سطح معنی داری

مسیر	ضرایب غیر استاندارد	ضرایب استاندارد	مقدار بحرانی	معنی داری
تمایز به واکنش ۱	۰/۵۹			
پذیری				
تمایز به موقعیت	۰/۰۶	۰/۰۴	۰/۷۱	$0.05P \geq$
تمایز به گسلش	۱/۶۱	۰/۸۸	۱۱/۴۶	$0.01P \leq$
تمایز به آمیختگی	۱/۵۳	۰/۷۷	۱۱/۵۵	$0.01P \leq$
بخشش به واقع بینی	۰/۷۳	۰/۶۵	۱۲/۸۳	$0.01P \leq$
بخشش به تصدیق	۱/۰۴	۰/۸۲	۱۵/۹۷	$0.01P \leq$
بخشش به جبران	۰/۹۵	۰/۷۳	۱۴/۶۲	$0.01P \leq$
بخشش به دلجویی	۰/۹۹	۰/۸۰	۱۵/۹۱	$0.01P \leq$
بخشش به سبکبالی ۱	۰/۷۳			
تمایز یافتگی بر	۰/۷۹	۰/۱۷	۳/۶۳	$0.01P \leq$
صمیمیت				
تمایز یافتگی بر تعهد	۰/۵۶	۰/۱۳	۱/۹۷	$0.01P \leq$
بخشش بر صمیمیت	۵/۶۱	۰/۶۷	۱۲/۵۸	$0.01P \leq$
بخشش بر تعهد	۳/۵۷	۰/۴۷	۵/۴۷	$0.01P \leq$
صمیمیت بر تعهد	۰/۱۱	۰/۱۲	۲/۱۰	$0.05P \leq$

فرضیه های پژوهش

الف: مسیرهای مستقیم: در این بخش یافته های مربوط به مسیرهای مستقیم و سپس یافته های مربوط به یافته های غیرمستقیم (واسطه ای) گزارش می شوند. همانطور که نتایج نشان می دهد مولفه های تمایز یافتگی بر تعهد زناشویی

تاثیر دارد ($\beta=0/13, P \leq 0/01$). همانطور که نتایج نشان می دهد صمیمیت بر تعهد زناشویی به صورت مثبت و معنی داری تاثیر دارد ($\beta=0/12, P \leq 0/05$).

ب) مسیرهای غیرمستقیم: این بخش به تاثیر متغیرهای بخشش و تمایز یافتگی بر تعهد زناشویی صمیمیت اختصاص دارد. اثرهای کلی و غیرمستقیم در جدول (۵) آمده است.

-اثرهای کلی و غیر مستقیم

تاثیر	مستقیم	غیرمستقیم	کلی
بخشش بر صمیمیت	۰/۶۶		
بخشش بر تعهد	۰/۳۷	۰/۰۸	۰/۴۵
تمایز یافتگی بر صمیمیت	۰/۱۶		
تمایز یافتگی بر تعهد	۰/۱۰	۰/۰۲	۰/۱۲
صمیمیت بر تعهد	۰/۱۲		

برای بررسی تاثیر برنامه مبتنی بر مدل بر کیفیت زندگی زناشویی و مولفه های آن از کواریانس چند متغیری استفاده شد که نتایج آن در جدول آمده است.

جدول ۶- میانگین، انحراف استاندارد در گروه آزمایش و کنترل

متغیر	توافق	رضایت	انسجام
آزمایش پیش	۲۰/۳۳±۱/۱۱	۱۴/۲۱±۱/۱۵	۱۰/۸۳±۱/۲۳
آزمایش پس	۲۲/۳۳±۱/۵۰	۱۶/۳۳±۱/۳۲	۱۳/۴۴±۰/۸۱
کنترل پیش	۲۰/۴۶±۱/۱۹	۱۴/۳۳±۱/۰۱	۱۰/۶۳±۰/۹۱
کنترل پس	۲۰/۰۹±۱/۳۳	۱۵/۰۳±۱/۵۰	۱۱/۱۳±۱/۰۷

یکی از مفروضه های آزمون تحلیل کواریانس چند متغیره آزمون توزیع طبیعی است که نتایج آن در ادامه آمده است.

جدول ۷- آزمون توزیع متغیرهای پژوهش در گروه های آزمایش و کنترل

متغیر	توافق	رضایت	انسجام

ZP		ZP		Z P		
۰/۵۷	۰/۷۷	۰/۹۳	۰/۵۵	۰/۴۱	۰/۸۸	آزمایش پیش
۰/۷۵	۰/۶۷	۰/۹۳	۰/۵۴	۰/۷۵	۰/۶۸	آزمایش پس
۰/۵۷	۰/۷۶	۰/۹۳	۰/۵۵	۰/۴۳	۰/۸۵	کنترل پیش
۰/۷۴	۰/۶۷	۰/۹۵	۰/۵۱	۰/۷۵	۰/۶۸	کنترل پس

جدول ۸- نتایج آزمون تحلیل کواریانس چندمتغیره برای تاثیر برنامه مبتنی بر مدل بر مولفه های کیفیت زندگی

آزمون	مقدار آزمون F	معنی داری	ضریب تاثیر	تواری
لامبدای ویلکز	۱۱/۸۰	۰/۰۰۱	۰/۸۷	۰/۹۹

نتایج تحلیل کواریانس چندمتغیره نشان داد که برنامه محقق ساخته بر کیفیت زندگی زناشویی تاثیر معنی دار دارد ($P < 0/01$ و $F_{1,28} = 11/80$). مقدار لامبدای ویلکز ۰/۱۲ و مجذور اتا نیز ۰/۸۷ به دست آمد. هر چه مقدار لامبدای ویلکز به یک نزدیک تر باشد یعنی تفاوت ها معنی دار نیستند. مقدار اتا نیز هر چه بزرگتر از ۰/۱۴ باشد نشان دهنده اندازه اثر زیاد است.

تحلیل کواریانس یک راهه تاثیر برنامه مبتنی بر مدل بر هر یک از مولفه های پژوهش

متغیر وابسته	مجموع مجذورات	df	sig	مجذور اتا
توافق	۱ ۷۴۰/۱۲	۱۵/۲۴	۰/۰۰۰	۰/۳۶
رضایت	۲۴/۳۲۱ ۳۴۱۴/۸۸		۰/۰۰۰	۰/۴۰
انسجام	۱ ۲۴۱۳/۸۷	۱۹/۳۲	۰/۰۰۰	۰/۳۶

تحلیل هر یک از متغیرهای وابسته به تنهایی، با استفاده از آلفای میزان شده بن فرونی (۰/۰۱۷) نشان داد که برنامه بر توافق ($F_{1,28}=15/24, P=0/000$)، رضایت ($F_{1,28}=24/32, P=0/000$) و انسجام ($F_{1,28}=19/32, P=0/000$) تاثیر معنی دار آماری نشان داده است. به این معنی که برنامه به صورت معنی داری سطح کیفیت زناشویی گروه آزمایش را افزایش داده است.

نتیجه گیری

با توجه به نتایج تحقیق می توان اظهار داشت که که بخشش، تمایز یافتگی و صمیمیت بر تعهد زناشویی اثر یکنواخت و رابطه مند می باشد. و بخشش و تمایز یافتگی با صمیمیت بر تعهد زناشویی، تاثیرات منفی و برعکس داشته است. در مطالعات اخیر تعهد در روابط زناشویی با توجه به آمار بالای خیانت و طلاق، در مطالعات خانواده و ازدواج بسیار با اهمیت می باشد. لذا تعهد سازه ای مهم در زندگی زناشویی مورد توجه می باشد و کارای مهمی در حفظ، پایداری و سلامت ازدواج داشته است و کمبود آن سبب گسستی پیمان ازدواج و متزلزل شدن بنیان خانواده خواهد شد و در پایان پدیده طلاق را به دنبال داشته است، بنابراین توجه به افزایش میزان تعهد زوج ها، شناخت صحیح این سازه ی مهم و عوامل موثر بر حفظ و تداوم آن مورد توجه می باشد. در تبیین ارتباط بین تعهد زناشویی و بخشش که با نتایج پژوهش های سلبی و فینچام (۲۰۱۶) و محمدی، حیدرنیا و عباسی (۱۳۹۴) همسو می باشد، می توان گفت که در رابطه زناشویی عوامل متعددی باعث رضایت همسران از وضعیت زندگی خواهد شد؛ ورتینگتون و همکاران (۲۰۱۰) یک مدل نظری پیشنهاد داده اند که نابخشودگی را به عنوان یک عامل فشار در نظر گرفته اند. در این مدل بخشش به عنوان یک مهارت انطباق هیجانی در نظر گرفته شده است. ارتباط تمایز یافتگی با تعهد زناشویی داشته با نتایج یافته های مومنی، کاووسی امید و امانی (۱۳۹۴)، هیل، هاستی و مور (۲۰۱۱) همسو است. در تبیین این یافته می توان گفت که تمایز یافتگی خود ارتباط دارد.

منابع و مآخذ

- Hopefully, Violet. (1386). The effect of premarital education on students' marital expectations on the eve of marriage in Shiraz Master of Family Counseling. Isfahan: Faculty. Thesis of Educational Sciences, University of Isfahan.(in persian)
- Hatami Varzaneh, Abolfazl (2010) A mediating role of attachment style in the relationship between parenting style and marital commitment in married students of Allameh Tabatabaei University. .(in persian)
- Zare, Hussein; Amini, Fatemeh (1395). Investigating the structural relationships between forgiveness, life satisfaction and general health in students. *Journal of Social Cognition*. 5 (1): 148-161. .(in persian)
- Black King, Marzieh (1387). The effect of sex education on the marital quality of couples in Isfahan. Master Thesis, University of Isfahan. .(in persian)
- Long, Lynn, & Young, Mark (1949). *Counseling and treatment of marital issues*. Translated by Dr. Ali Mohammad Nazari, Javad Khodadadi, Masoud Asadi, Kobra Namvaran, Hossein Sahebdel (2013). Tehran: Avaye Noor. .(in persian)
- Momeni, Khodamrad; Kavousi Omid, Sakia; Amani, Rozita (1394). Predicting marital commitment based on self-differentiation, family solidarity and adaptability, and marital intimacy. *Bi-Quarterly Journal of Pathology, Counseling and Family Enrichment*. Volume 1. Number 2. Pages 58-46. .(in persian)
- Amato, P. R. Studying marriage and commitment with survey data. In S. L. Hofferth & L. M. Casper (Eds.), *Handbook of measurement issues in family research*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. 2007; 53-65.
- Clements, R. & Swensen, C.H. (2000). Commitment to one's spouse as a predictor of marital quality among older couples. *Current Psychology*, 19(2), 110-120.
- Hill, W., Hasty, C., Moore, C. J. *Differentiation of Self and the Process of Forgiveness: A Clinical Perspective for Couple and Family Therapy*. 2011; 32 (1): 43-57.

- Karremans, J. C., Van Lange, P. A., Ouwerkerk, J. W., ve Kluwer, E. S. (2003). When forgiving enhances psychological well-being: The role of interpersonal commitment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 84(5), 1011.
- Macher, S. (2013). Social interdependence in close relationships: The actor partner inter dependence° investment model (API-IM), *European Journal of Social Psychology*, 43, 84-96.
- Marston, P. J. & Hechet, M. L.: Manke, M.L.: mcdaniel, S.and reeder, H.(1998). The subjective experience of intimacy, passion and commitment in heterosexual relationship. *Personal relationship*, 5, 15-3.
- Mosko, J. (2009). .Communication and attachment dimension's in partial fulfillment of the requirements for the degree of doctor of philosophy. Purdue University.